1e Jaargang, nummer 2, 31 augustus 2024

REFO TIJD

Blad van het Instituut voor Calvinistische Studiën i.s.m. de Nederduits Gereformeerde Kerk (1571) - De moederkerk van Nederland sinds 1579. ‘Geen kerk zal over een andere kerk heersen, geen taakuitvoerder over de andere taakuitvoerder.’ (Kerkorde Emden, 1571)

In dit nummer : Calvijn en de Evangelisten - 2, en een overdenking over de nieuwe bijbel

---

CALVIJN EN DE EVANGELISTEN - 2

Bij Calvijn weet je het nooit. Als je denkt dat je hem begrijpt dan gooit hij wel weer een zinnetje op die er een hele andere draai aan geeft en die tegen al het voorgaande ingaat. Hij is daarom de Hegel van de theologie. Ongetwijfeld is hij een dialectisch theoloog die telkens zijn lezer op het verkeerde been probeert te zetten. Hij spreekt over onverdiende genade, en toch noemt hij genade ook een hoger loon, en die tweeledigheid is er ook in de grondtekst : De mens kan het niet verdienen naar het vlees, maar moet het wel verdienen naar het geestelijke. Paulus spreekt niet voor niets van een wedstrijd en strijd tegen het vlees. Er is ook altijd genade als de mens met vals recht te maken heeft. Men moet de genadelogie leren kennen, de charisologie, en hier niet mee sjoemelen. Men moet de diepte ingaan. Het is een wildernis.

Hoe ga je dan van het vleselijke verdienen tot het geestelijke verdienen ? Door de ontmaskering en de doding van het vlees, de voornaamste theologische stukken in de leer van Calvijn, in zijn eigen woorden.

Calvijn stelde in zijn commentaar op Mattheus 25:1 dat het niet voldoende is dat wij ons eenmalig aangorden en gereed maken om onze plicht te vervullen, maar dat we moeten volharden tot het einde. Hij stelt dat het een strijd is tegen gemakszucht, en dat men niet goed bewapend is hiertegen zonder toegerust te zijn met langdurige lijdzaamheid.

Calvijn stelde dat de vleselijken zich vleien met straffeloosheid, wat hij een vrijwillige verblinding noemt. Daarom moet een ieder ijverig waken in het volbrengen van de roeping. Hij stelt dat de goddelozen zich hiertegen verzetten en zich overgeven aan de vreugde des harten. Calvijn noemt de ziekte van deze wereld sluimerzucht, en hij wijst het pad van matigheid, waakzaamheid en ingetogenheid. De aarde is in haar sluimerzucht gevoelloos geworden, stelt hij. Hij stelt dat het beter is om kreupel de weg van gematigdheid en waakzaamheid te gaan dan blind een dwaalweg te kiezen. Calvijn noemt het leven een doolhof van jammeringen en het doolhof is zeer gevaarlijk. Opmerkzaamheid is hierin van belang, stelt Calvijn. Ook wijst hij op het belang van de lijdzaamheid, terwijl de huichelachtige pseudo-gelovigen slechts uit zijn op rust en eigen genoegen in hun zorgeloosheid. Calvijn wijst erop dat de mens hier op aarde niet leeft, omdat de aanvang van het ware leven het afstand doen van de wereld is.

Calvijn wijst op de ark van Noach waarin maar een klein getal gered werd, en dat wij op de kleinheid van dat getal moeten letten indien wij willen ontkomen. Hij noemt de vadsigheid als overste van de wereld, als de algemene heerser en dat daarom de zondvloed wel moet komen. Hij noemt de vadsigheid besmettelijk. Hij stelt dat de aarde zorgeloos is ingeslapen. De mensheid is volledig weggezonken in de zorgeloosheid, en dan zal ineens het einde daar zijn. (In zijn commentaar op Mattheus 24)

De zondvloed zal komen als de wereld de grootste gerustheid heeft bereikt, stelt Calvijn.

De wereld is te snel. van haarzelf overtuigd, denkt teveel in punten in plaats van vraagtekens. Dat is de makkelijke en korte weg van verblinding. De wereld trekt te snel conclusies, voortijdig, nemende de korste en makkelijkste weg, ook in de moderne kerk. Ze denken in emotie-theologie : ‘dus .... dus .... dus’, in plaats van ‘en ... en .... en’. Ze hebben niet kritisch leren denken, voornamelijk niet naar henzelf en hun zijnen. Ze hebben de injectie naald gretig binnengenomen met al die steroïden. Ze hebben zich laten tatoeëren tegen de natuur in, en zo is alles kunstmatig geworden. In deze dagen is dit tot een hoogtepunt gekomen. Ze hebben niet geleerd eerlijk te redeneren. Er wordt een hoop gesjoemeld. De wereld is “partificial” (artificial) geworden. Ze hebben belangrijke delen (parts) en links overgeslagen. Ze zijn “partificial robots” van de zonde, van het vlees, in het bevredigen van hun lusten, overmatig en overmoedig.

Calvijn wees op het kleine getal van Noach, acht. Hij wees op het kleine getal dat zou ontkomen, want de gehele wereld was ontaard. We moeten volhardend vasthouden aan dit beeld om niet zelf bedrogen te worden. Grote getallen gaan het niet redden. Moet je

daar dan dramatisch overdoen ? Neen. De bijbel spreekt van meerdere oogsten. Als Jezus je zal afwijzen aan de poorten en je niet zal kennen, wees dan als de Kanaänitische vrouwe, en leef van de broodkruimels. Die teksten horen bij elkaar. We hoeven het oordeel niet te onderschatten, maar we mogen het ook niet overdrijven. Zij die dat wel doen zijn vervallen tot ijdele nieuwsgierigheid, volgens Calvijn. Velen zijn te ver gegaan in deze dingen, waar Calvijn zich nog oppervlakkig opstelt en er op wijst dat er beeldspraak gebruikt is in deze dingen.

Er is geen makkelijke uitweg. De rijke man zou graag een druppel water willen ontvangen in de dorre plaats waar hij terecht was gekomen vanwege het negeren van de armen en het vele rijke feesten, maar de druppel kreeg hij niet. Velen zullen in zo'n situatie terechtkomen, want we leven in een wereld van armennegering en armenmishandeling. Dan moeten de rijken die hier schuldig aan zijn ook voelen hoe de armen hebben moeten leven van niets, dat ze zelfs geen broodkruimels meer hadden om van te leven, en dan moeten de rijken ook de hongerdood sterven. Dat klinkt hard. Kwaad mag toch niet met kwaad vergeldt worden ? God moet toch zijn vijanden lief hebben, en de andere wang keren, de extra mijl gaan, en zowel kleed als hemd geven als dat van hem gevraagd wordt ? Waarom dan deze situatie in het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus ? Hier lijkt God wel uitermate wreed. Maar laten we goed in de gaten houden dat de rijken zich zelf dit oordeel op de hals houden, dat ze het zichzelf hebben aangedaan, toen ze dit de armen aandeden. Ook hebben ze het God aangedaan, en daarom is God ook niet meer in de buurt. Ze hebben God gekruisigd vanwege wat ze de armen hebben aangedaan. Wat ze de minsten hebben aangedaan hebben ze Jezus aangedaan, dus hoe kan Jezus hen dan redden ? Het was Jezus die ze lieten omkomen van de honger.

Ze worden dus geconfronteerd met hun eigen zonden. Er zijn zelfs geen broodkruimels en waterdruppels meer over. Ze zijn in Tantalos terecht gekomen. Ze proberen het te grijpen, maar het vlucht van hen weg. Ze moeten leren het op een geestelijke manier te verkrijgen, niet op een vleselijke manier. Ze zullen hun schuld volledig moeten uitzitten. Sommigen zullen ontwaken, als een tweede golf van het overblijfsel, een tweede oogst, terwijl anderen zich nog meer zullen verharden. Met het grootste gemak verwijzen kerken andersdenkenden naar de hel tegenwoordig, terwijl ze van deze dingen niet weten, ze zich op de stoel van Mozes hebben gezet. Zo is het leven in Laodicea, en zo groeien kinderen op, om het ook weer aan hun kinderen door te geven. Er is geen makkelijke uitweg. Houdt je vast aan de acht, en als het blijkt dat je niet tot die acht behoort, houdt dan vast aan de broodkruimels van de Kanaänitische vrouw, en als je ook de broodkruimels worden ontzegd, zoals de rijke man die werd ontzegd in het verhaal van de arme Lazarus, dan moeten dingen eerst dieper afsterven. Het is vaak wat de mens nodig heeft : Leren te leven vanuit het niets, want het koninkrijk van God is van binnen, niet van buiten. We hebben geen grotere kracht nodig, maar een groter en dieper kruis. Laten we allereerst de bovenstaande waarheden op onszelf toepassen. Pas op dat je niet tot de zonde vervalt van de balk en de splinter.

Al deze verhalen zijn kralen van een groter geheel. Je mag niet met de kralen weghollen terwijl je de rest overslaat, want dan ben je 'partificial'. Pas op voor emotie-theologie die traditioneel wordt overgedragen.

Calvijn waarschuwt voor 'het met onstuimige spoed tot de overwinning haasten'. Daarom moeten we ons bewapenen met lijdzaamheid. Hij waarschuwt tegen het vooruitlopen op de Heere. We zien het overal om ons heen. Het 'gij geheel anders' moeten we niet verwaarlozen. We hebben deze 'wonderplaatjes' van Calvijn nodig om te kunnen putten uit de wonderbaarlijke opslagplaatsen van het hemelse denken, van de paradijselijke waarheden en werkelijkheden. Calvijn rustte het volk toe. Dat moest hij van de Heere. Ook moest hij weer weggenomen worden, want sommige van zijn leringen waren gevaarlijk. Ook David en Mozes hadden hun duistere kanten, maar dat wil niet zeggen dat ze geen belangrijke leerstellingen hebben gebracht. We moeten Calvijn niet verafgoden, maar zeker ook niet onderschatten. Hij was als een Noach die de ark bouwde ter uittocht uit de katholieke kerk die aan het wegzinken was in groot materialisme. In de ark van Calvijn waren de gevaren nog niet voorbij, en hadden we ook een worsteling te voeren met Calvijn zelf. Maar we hadden zijn woorden nodig voor de uittocht uit Laodicea. Nog steeds is er die strijd. Je komt in de ark van Calvijn, maar ook hier is Laodicea, dus moet je dieper gaan, tot het verborgen calvinisme.

Calvijn waarschuwde tegen vergaande hoogmoed en verkeerde nieuwsgierigheid. Hierin is de mens zeer vindingrijk. Vadsigheid is rechter hier op aarde, stelde Calvijn, en die weet het beter dan God. Alles weten ze beter, en daarin is hun hebzucht en gierigheid eindeloos. Grote monsters zitten aan de religieuze tafels, en de mens heeft het niet ontdekt. Een uiterst koppig en eigenaardig wezen is de mens. Houdt je daarom vast aan de acht. Dit geslacht zal vergaan. Dat is iets wat van binnen moet gebeuren. Al ons vlees moet in de zondvloeden afsterven. Dan zal er plaats komen voor veel grotere waarheden. Er is een boos geslacht in de kerk. Daarom gaat Jezus er met de gesel doorheen. De tijden zijn niet veranderd. Het is alleen maar erger geworden. De moderne kerk stinkt. Eigen roem stinkt. We moeten terug. God heeft ons de moederkerk gegeven en die laten we niet vallen.

Roem in het kruis, geliefden, in niets anders. Er staat zoveel valse, wereldse, vleselijke roem op de loer. Strijdt om in te gaan. Houdt vast aan de acht.

Wees niet zo zelfbewust. Er zijn hele andere werkelijkheden die staan te dringen. Verloochen jezelf. Wees niet zelfovertuigd. Het zal je nog lelijk gaan tegenvallen. Velen zullen aan die poort komen en niet binnen kunnen gaan. Dan moeten ze met de broodkruimels leven, met de waterdruppels, maar er zijn dus zelfs plaatsen waar zelfs dat er niet is, daar waar de armenhatende rijken naartoe gaan. Daar moeten ze doorheen.

Het moet genoemd worden, soms niet, soms wel. Het zijn steeds terugkerende gedichten. Calvijn stelde dat je wel drie- en vierdubbel dwaas moest zijn als je op God hierin vooruit zou lopen. Meer weten en het beter weten dan God is het gevaarlijkste voor een mens. Dan is het niet meer veilig. De mens is dan een doldwaas, en heeft godsdienstwaanzin.

Weet je het dan niet ? stelde Calvijn in zijn commentaar op Mattheus 24:35 : ‘De hemel en de aarde zullen voorbijgaan.’ Hij stelde dat de aarde wispelturig is, en dat daarom het geloof boven hemel en aarde moet uitstijgen. We kunnen stellen dat Calvijn in zijn werk van de commentaren op de bijbel vele valse hemelen bestreed die door de mensen waren verzonnen als een schuilplaats voor hun zonden, hun hoogmoed, allerlei onrein gevogelte, maar dat hij hun einde verkondigde.

Wat dat betreft was Calvijn als een 1500se Jeremia die optrad tegen de vele gruwelen van de kerk in die dagen. Laodicea slaat graag dit soort teksten over. De oude profeten leven niet in hen. Daarom vallen ze veelal ten prooi aan vals geluk, het goud der dwazen. Daar bouwen ze hun even bedriegelijke moderne kerken mee. Calvijn wijst in zijn commentaar op Lukas 21:28 op Amos 5 dat de dag des Heeren een dag zal zijn van duisternis, niet van licht, van droefheid, niet van blijdschap, van verderf, niet van behoudenis. Laten we daar rekening mee houden : Iemand die vlucht voor een leeuw zal door een beer overvallen worden. Iemand die wil leunen op de muur in zijn huis zal gebeten worden door een slang. Maar voor de gelovigen, het overblijfsel, wat dus maar van een klein getal is, zal deze dag goed zijn, stelt Calvijn. Zij verheugen zich in de ondergang van het vlees, wat hen zo lang in de weg heeft gestaan.

Dit overblijfsel, stelt Calvijn, is nu nog onderhevig aan de boosheid van de mensen, als een voortvluchtige, een balling, zonder vaste verblijfplaats, door de golven te pletter geslagen, tot een jammerlijke uiteingescheurde toestand, door snode leringen beroerd, door stormen geschud. Maar de Heere heeft de engelen gezonden om het overblijfsel te vergaderen van de einden der wereld, door hemelse krachten hoger dan menselijke middelen.

OVERDENKING OVER HET BOEK BELECH -
EEN SCHEPPINGSVERHAAL

Het Woord schiep ons uit tranen, om
op de juiste paden te wandelen,
opdat je een diep mens wordt, bent en blijft.
Oh, er zijn zoveel holen en grotten
langs de rivier van tranen, vol met het
Woord om de hemelse kennis te leren.
Laat het je streven zijn om dit schrift te ontcijferen.
Belech 1:8-9

In het boek Belech van de nieuwe bijbel lezen we een prachtig scheppingsverhaal : We moeten minderen in de zee van tranen, want alleen zo zullen we het vlees overwinnen (2:38-39). Dit heeft dus alles te maken met het Woord, zoals we in het scheppingsverhaal van Belech 1 lezen. Uit het Woord stromen de tranen, en de mens werd vanuit de tranen geschapen, en dit zal ons vanzelf leiden tot het schrift in de grotten en holen langs die rivier, en zal het dus ook ontcijferen, want in de hemelse tranen is de openbaring (2:37). Het is een tranenschrift met een tranenuitleg. Zo kun je de oude wereld loslaten (2:42).

Kurt Vonnegut zei eens : “We moeten voortdurend van kliffen springen en onderweg onze vleugels ontwikkelen.” De vleugels zijn er dus ook voor om de val te breken. Het is niet zomaar vallen, lijdelijk zijn en de andere wang toekeren, want er is ook ‘de oogst van de zaaiers en het loon der toetsers’ (2:73), en dan heb je ineens een gesel in de hand (3:26). De aarde zal dus de springer in die zin tegemoet komen, en de val zal dus gebroken worden. De mens zal gaan op adelaarsvleugelen. Zo komt de mens tot de wildernis in de afgrond, die voor de mens bestemd is. Het vlees zal niet het laatste woord hebben. (3:27, 1:17, 1:20, 2:86).

Uit : De Uittocht uit Laodicea,
Uitgave : Nederduits Gereformeerde Bijbelschool
